Казка

I

Якось-то раз в саму глупу північ ішла селом бабуся, вся в білому, з великою торбою за плечима. Іде й спотикається, паличкою поперед себе дороги шукає, зовсім так, як сліпа. Аж ото насупроти неї чалапкає друга бабуся, чорна-чорна, як вуголь, уся в лахмітті, обшарпана, обтраскана і також з торбою за плечима.

— Пома[га]йбі, Доленько! — сказала чорна бабуся.

— Здорова була, Бідонько! — відповіла Доля.

— А куди се ти плетешся, небого? — питає Біда.

— Та от іду до Іванихи, знаєш, отут на Зарінку. Власне сьогодні має їй бог хлопчика дати. То хочу йому дещо подарувати.

— Та візьми й мене з собою! Я видюща, навіть в пітьмі бачу, я тебе проведу. А то ти сама, сліпуючи, розіб’єшся де о пліт або в рів упадеш.

— Та добре, сестрице, веди. Йому й так, мабуть, без тебе в життю не обійтися.

— Видима річ! — підхопила Біда. — Нема й не було того, хто б в життю моїх рук уйшов. Хіба що зараз умре по народженню.

— Е, Іванишиному хлопцю се не суджено,— каже Доля. — У неї, бідної вдови, шестеро дрібних дітей, а се має бути семе. Вже по смерті батька родиться — значить, мусить жити.

— Го, го, го, Доленько,— зареготалась Біда,— ти щось так говориш, як коли б в моїй норі на терновій подушці три ночі проспала.

— Так або не так,— відказала Доля.— Вже я знаю, що говорю. Але гов! Ми вже, мабуть, під хатою.

— Так і є,— сказала Біда. — У вікнах світиться, в печі горить, дитина пищить.

— Ходімо ж до хати! — сказала Доля, і обі бабусі відразу вчинилися в хаті, не відчинивши дверей.

— Помагайбі, Іванихо! — сказала Доля.

А Іваниха, тільки що вродивши хлопчика, навіть без помочі баби, поралась коло печі, гріючи купіль для дитини. Була се крепка, здорова жінка.

— Бог вас приносить, гостеньки! — сказала Іваниха. — Сідайте!

— Ні, небого, ти сама лязь, а ми тут за тебе упораємось. Не бійся, ми знаємо, що кому бог судив, то й зла ніякого тобі не зробимо.

Іваниха лягла на постіль. Біда сіла їй в головах і проганяла сон з її повік, от так, як уліті старовлива мати проганяє мухи з очей дитини. А Доля тим часом поралась коло печі, злагодила купіль для дитини, вийняла з своєї торби пару пеленочок і взяла дитину від матері, щоб її скупати.

— Постій, постій, Доленько,— спохватилась Біда. — Адже ж і я мушу щось своєму похресничкові до купелі дати!

І пошолопавши довго в своїм кошелі, витягла відтам завинений у десятьох шматках "дурний" крейцар, ще й продірявлений, обіздріла його, обнюхала та й кинула в купіль.

І за те спасибі! — сказала Доля, хухнула тричі на воду І положила в неї дитя.

— Що ж би то я йому дала? — почала міркувати Доля, купаючи дитину.

— Обіцяй йому гарну жінку! — підхопила Біда.

— Е, гарна жінка — великий клопіт,— відказала Доля.

— Ну, то дай йому багато грошей! — каже Біда.

— Багато грошей мати, то так як на бистрім коні їхати — можна голову зламати, — задумчиво відказала Доля.

— Ну, то зроби його великим паном,— сказала Біда.

— В такім разі треба б йому серце заморозити,— відказала Доля.

— Е, тобі-бо не догодиш! — каже Біда. — Ну, то не дай йому нічого більше, лиш одно велике та гаряче серце!